

Θέμα : Απαντήσεις στις προτάσεις της Νέας Δημοκρατίας για τη Δημόσια Διοίκηση και στα θεσμικά ζητήματα

A. Βασικά στοιχεία κριτικής

Στην ενότητα αυτή του κειμένου παρουσιάζονται γενικόλογες και απλουστευτικές διαπιστώσεις που είναι ανεπίδεκτες απαντήσεων (π.χ. “το σοβαρότερο από τα προβλήματα του τόπου είναι το κράτος”). Οι καταγγελίες που ακολουθούν είτε είναι αδιαφοροποίητες [π.χ. “κατασπατάληση δημοσίου χρήματος”(που;), “εμπαιγμός του πολίτη” (από ποιόν ;)] είτε αδικαιολόγητες (π.χ. αδιαφάνεια στις προσλήψεις παρά τη λειτουργία του ΑΣΕΠ).

B. Προτάσεις για τη Δημόσια Διοίκηση

1. Για την αντιμετώπιση της πολυνομίας έχουν καταβληθεί σημαντικές προσπάθειες, ιδιαίτερα με την προώθηση κωδικοποιήσεων (π.χ. Διοικητική Δικονομία, Διοικητική Διαδικασία, Υπαλληλικός Κώδικας), και έχει σημειωθεί ιδιαίτερη πρόοδος. Ένα άλλο παράδειγμα προς την ίδια κατεύθυνση είναι ο δραστικός περιορισμός των τροπολογιών που υποθάλπτουν την πολυνομία.

2. *Διαρκής Επιτροπή Απογραφειοκρατικοποίησης* : Η Γ.Γ.Υ.Σ. έχει, ήδη από το 1996, αναλάβει το έργο του ελέγχου και της κατάργησης περιττών Ν.Π.Δ.Δ., οργάνων και διαδικασιών με αξιόλογα αποτελέσματα. Τα περισσότερα υπουργεία (π.χ. ΥΠΕΣΔΔΑ, ΥΠΕΘΟ, Υπ. Μεταφορών), όχι μόνον έχουν προχωρήσει στην καθιέρωση απλουστευμένων διαδικασιών, που διευκολύνουν τον πολίτη με την αξιοποίηση της τεχνολογίας (one-stop-shops, αιτήσεις με fax και e-mail, τηλεφωνική εξυπηρέτηση κ.λπ.), αλλά έχουν επίσης προωθήσει ορισμένες πρωτοποριακές ολοκληρωμένες δράσεις, όπως λ.χ. το πρόγραμμα Αστερίας για τα νησιά του Αιγαίου και το πρόγραμμα Αριάδνη. Το έργο που έχει συντελεσθεί ως τώρα είναι σημαντικό και συνεχίζεται βάσει προγράμματος.

3. Η αναβάθμιση της αποστολής του *Ε.Κ.Δ.Δ.*, δηλαδή της *Ε.Σ.Δ.Δ.* και του *Ι.Δ.Δ.*, έχει ήδη προγραμματισθεί και εξαγγελθεί. Η γενικόλογη πρόταση της Ν.Δ. δεν προσφέρει τίποτε καινούργιο.

4. Το Πρόγραμμα *Κλεισθένης* προχωράει με γοργούς ρυθμούς, αφού αντιμετωπίστηκαν πολλές δυσκολίες. Δεν συνιστά πρόταση το να λείι κανείς “άμεση ολοκλήρωση”.

5. *Εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων* : Στις λιγοστές περιπτώσεις που εμφανίζεται το πρόβλημα έχουν θεσπισθεί μηχανισμοί για την αντιμετώπισή του και την προστασία των πολιτών, όπως ο Συνήγορος του Πολίτη.

6. *Ποινική Ευθύνη Υπουργού* : Ακατανόητη πρόταση.

7. *Δημοσιούπαλληλικός Κώδικας* : Με το ν. 2683/1999 η χώρα έχει αποκτήσει σύγχρονο δημοσιούπαλληλικό Κώδικα, προϊόν εμπειριστατωμένης επεξεργασίας από ειδική νομοπαρασκευαστική επιτροπή υψηλού κύρους. Βασικό στοιχείο του νέου Κώδικα είναι η μέριμνα για την εξυπηρέτηση του πολίτη με την καθιέρωση ενός σαφούς πλαισίου δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των δημοσίων υπαλλήλων. Ο Κώδικας είχε την αποδοχή της ΑΔΕΔΥ, πράγμα που αποτελεί εγγύηση για την απρόσκοπτη εφαρμογή του στην πράξη. Η υπουργός ΕΣΔΔΑ έχει, εξάλλου, εξαγγείλει τη σύνδεση της απόδοσης με την παραγωγικότητα των δημοσίων υπαλλήλων αλλά και μέτρα και δράσεις που αποσκοπούν στον παραπέρα εκσυγχρονισμό και την βελτίωση της αποδοτικότητας της διοίκησης. Η πρόταση της Ν.Δ. κινείται σε γενικές γραμμές στους άξονες της πολιτικής της Κυβέρνησης για τη Δημόσια Διοίκηση. Ορισμένες επιλογές που προτείνονται είτε οδηγούν στην αγκύλωση της διοίκησης (λ.χ. απαγόρευση αναγκαστικών μετατάξεων) είτε διέπονται από μια άκαμπτη αντίληψη (αποκατάσταση της ιεραρχίας) είτε ενισχύουν έμμεσα τον κομματισμό (λ.χ. Εθνικό Συμβούλιο Δημόσιας Διοίκησης με εκπροσώπους των κομμάτων). Συχνά, τέλος, χαρακτηρίζονται από λαϊκισμό (βλ. π.χ. μετατάξεις), που τελικά στρέφεται κατά της αποτελεσματικότητας της Δημόσιας Διοίκησης.

8. *Διορισμός επικεφαλής ΔΕΚΟ*: Για τη λύση αυτή πρωτοστάτησε το 1996 το ΠΑΣΟΚ με ειδικό νόμο, ο οποίος εφαρμόζεται αποτελεσματικά στην πράξη. Η πλειοψηφία 3/5 είναι συχνά ανέφικτη και ως αποτέλεσμα θα είχε να αποποιείται η Κυβέρνηση την ευθύνη της.

9. *Αποκέντρωση* : Ακατανόητη πρόταση, αφού δεν υπάρχουν βαθμοί αποκέντρωσης. Ενδεχομένως γίνεται σύγχυση της αυτοδιοίκησης με την αποκέντρωση.

Γ. Προτάσεις για τα θεσμικά ζητήματα

1. *Εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας* : Η πρόταση αλλοιώνει τον χαρακτήρα του πολιτεύματος ως προεδρευόμενης κοινοβουλευτικής δημοκρατίας και αντίκειται στο άρθρο 110 Συντ., όταν μάλιστα η απευθείας εκλογή συνδυάζεται με αυξημένες αρμοδιότητες του αρχηγού του κράτους. Η εκλογή Στεφανόπουλου απέδειξε ότι μια προσωπικότητα κοινής αποδοχής από τις πολιτικές δυνάμεις αλλά και μεγάλης αποδοχής στην κοινή γνώμη δεν χρειάζεται την απευθείας εκλογή. Εξάλλου, η Ν.Δ. με την πρότασή της αμφισβητεί ουσιαστικά την νομιμοποίηση του σημερινού Προέδρου της Δημοκρατίας.

- Η πρόταση εκλογής του ΠτΔ από το λαό αποτελεί εγκατάλειψη των θέσεων της Ν.Δ. για τη συνταγματική αναθεώρηση. Άλλα πρότεινε τότε και άλλα προτείνει τώρα. Η ενίσχυση των αρμοδιοτήτων του Προέδρου της Δημοκρατίας είναι άκαιρη, αφού δεν περιλήφθηκε στην πρόταση αναθεώρησης. Προφανώς βρίσκεται σε κατάσταση σύγχυσης για ένα μείζονος σημασίας πολιτειακό ζήτημα. Οι θέσεις της είναι πρόχειρες, ευκαιριακές και ανεύθυνες.

2. *Εκλογή Περιφερειάρχη και Περιφερειακού Συμβουλίου* : Η πρόταση της ανάδειξής τους με εκλογές είναι λαϊκίστικη. Η Ν.Δ. συγχέει ανεπίτρεπτα την αποκέντρωση με την αυτοδιοίκηση. Η Περιφέρεια αποτελεί βαθμίδα αποκέντρωσης, πρέπει να εξασφαλίζει την ενιαία δράση του κράτους, μεταφέροντας τις βασικές αποφάσεις που λαμβάνονται και προσαρμόζοντάς τις κατάλληλα στις τοπικές ιδιαιτερότητες. Αν τα όργανα της αποκέντρωσης μετατρέπονταν σε όργανα αυτοδιοίκησης, τότε η κεντρική διοίκηση δεν θα είχε τη δυνατότητα να ελέγξει την αποτελεσματικότητα των αποφάσεών της, οι οποίες θα χάνονταν από μια πληθώρα αντιπαράθεσεων με κίνδυνο την παράλυση του κράτους.

Αν μετατραπεί μάλιστα η περιφέρεια σε βαθμίδα αυτοδιοίκησης θα είναι η τρίτη, μετά το δήμο και το νομό και θα αποτελεί παγκόσμια πρωτοτυπία.

3. Στο σκέλος της πρότασης που αφορά τις *πελατειακές σχέσεις* το ΠΑΣΟΚ προχώρησε και επέβαλε την ριζοσπαστική τομή του ν. 2190/1994, εισάγοντας για πρώτη φορά θεσμούς διαφάνειας και αξιοκρατίας (ΑΣΕΠ).

Η συζήτηση για το εκλογικό σύστημα - που άλλωστε οφείλεται στη Ν.Δ. - θα γίνει, όπως δήλωσε ο Πρωθυπουργός, μετά τις εκλογές.

4. Η πρόταση για τις *εξεταστικές επιτροπές της Βουλής* συζητήθηκε στη συνταγματική αναθεώρηση και απορρίφθηκε. Συνεπώς, είναι άκαιρη.

5. *Ασυμβίβαστο Υπουργού-Βουλευτή* : Η πρόταση είναι ξένη προς τη λογική μίας σύγχρονης κοινοβουλευτικής Δημοκρατίας. Όπου δοκιμάστηκε (π.χ. Γαλλία) δημιούργησε άλλωστε πρόσθετα προβλήματα.

6. Η πρόταση *κατάργησης της βουλευτικής ασυλίας* είναι απαράδεκτη, αφού πλήττει ένα από τα βάρη του κοινοβουλευτισμού διεθνώς. Η όψιμη ευαισθησία της Ν.Δ. είναι μια λαϊκίστικη και αποπροσανατολιστική κίνηση αντιπερισπασμού από τις σκανδαλώδεις συμπεριφορές των βουλευτών της (Γιοβανούδας, Καραμηνάς).

7. Σ' ό,τι αφορά την ενίσχυση της *ανεξαρτησίας της Δικαιοσύνης* η πρόταση υπερκεράσθηκε ήδη με την απόφαση Αναθεώρησης των σχετικών ρυθμίσεων του Συντάγματος. Για την επιτάχυνση των διαδικασιών γίνονται σημαντικές προσπάθειες.

8. Οι *Ανεξάρτητες Αρχές* που το ΠΑΣΟΚ θεσμοθέτησε (ΑΣΕΠ, ΕΣΡ, Επιτροπή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, Συνήγορος του Πολίτη) πρόκειται να κατοχυρωθούν συνταγματικά με πρόταση του ΠΑΣΟΚ. Η πρόταση της Ν.Δ. είναι ήδη πραγματικότητα, την οποία φαίνεται να αγνοεί.

9. *Μείωση θητείας* : Ήδη εξαγγέλθηκε από το Υπουργείο Άμυνας η μείωση της θητείας στα επόμενα χρόνια με ένα εφαρμόσιμο και αξιόπιστο πρόγραμμα. Η πρόταση δεν προσθέτει τίποτε και στην ακραία εκδοχή της εξωπραγματική και ανεύθυνη.

10. *Κοινωνική θητεία γυναικών* : Η πρόταση αποτελεί απλώς μια εξειδίκευση του θεσμού της κοινωνικής θητείας που, παρά την αντίδραση της Ν.Δ., εισήγαγε το ΠΑΣΟΚ.

11.,12.,13. Οι σχετικές προτάσεις, για τις περιουσιακές σχέσεις Δημοσίου και Πολίτη, ενώ κινούνται προς την σωστή κατεύθυνση, δεν προσφέρουν κάποια νέα ιδέα ή μέτρο για να ξεπεραστούν στην πράξη τα υπάρχοντα προβλήματα.

14. *Ανεξάρτητη Αρχή για τις προμήθειες και τα έργα* : Η πρόταση οδηγεί σε αναποτελεσματικότητα των πρωτοβουλιών ιδίως για τα μεγάλα έργα. Δεν προσαρμόζεται σε συνθήκες ανοικτής αγοράς, αποθαρρύνοντας τις προσφορές και επομένως τον ανταγωνισμό. Το Ελεγκτικό Συνέδριο έχει ήδη εν προκειμένω την αρμοδιότητα του ανεξάρτητου και αξιόπιστου ελέγχου μετά από νομοθετική πρωτοβουλία της Κυβέρνησης. Εκτός αυτού, προβλέπονται μείζονες εγγυήσεις διαφάνειας.

15. *Χρηματοδότηση των κομμάτων* : Το ΠΑΣΟΚ είχε για πρώτη φορά την πρωτοβουλία για την νομοθετική ρύθμιση του θέματος. Έχει εξαγγελθεί ήδη αλλαγή της νομοθεσίας, ιδίως στο σκέλος του ελέγχου των οικονομικών. Το νέο θεσμικό πλαίσιο προδιαγράφει η πρόταση για την αναθεώρηση του Συντάγματος, όπου μεταξύ άλλων προβλέπεται η κύρωση της έκπτωσης από το βουλευτικό αξίωμα για υπέρβαση εκλογικών δαπανών.

16. *Κατανομή τηλεοπτικού χρόνου στην προεκλογική περίοδο*: Το θέμα αντιμετωπίζεται ικανοποιητικά από τη Διακομματική Επιτροπή.

17. *Καθιέρωση νέων ανεξάρτητων αρχών*: Η ΕΕΤΤ ήδη υπάρχει. Οι νέες ανεξάρτητες αρχές πρέπει να ιδρύονται εκεί που πράγματι η διοίκηση παρουσιάζει ελλείμματα- και ιδίως στον τομέα της προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων- όχι δε οπουδήποτε, ως “πανάκεια” για την αντιμετώπιση προβλημάτων. Η δημοκρατία προσφεύγει στη γνώση των “ειδικών”, αλλά οι τελευταίοι δεν υποκαθίστανται στη θέση της.

Αθήνα. 17 Φεβρουαρίου 2000

Dis. E(1)/OIT/ApadisisND.doc/16.2.2000/p.1-5/md